

T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĐI
Siyaset Planlama Genel M¼d¼r Yardımcılığı

7/8059

G.K. 6

ÇOK İVEDİ

Sayı : B.06.0.SPG.0.01.00.00-026.21 -2012/1149199
Konu : Yazılı Soru Önergesi/Alim Işık
7/8059

TBMM BAŐKANLIĐINA

İlgi: 14 Haziran 2012 tarih ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-71905 sayılı yazıları.

K¼tahya Milletvekili Alim Işık'ın ilgide kayıtlı 7/8059 esas numaralı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Ahmet Davutođlu

Ahmet DAVUTOĐLU
Dıőıőleri Bakanı

Ek: 3 Sayfa

KÜTAHYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİM İŞİK
7/8059 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ

SORU:

Bilindiği gibi, AKP hükümetleri döneminde Bakanlığınızca uygulanan yanlış politikalar nedeniyle bazı **Kuzey Afrika ve Arap ülkelerinde** meydana gelen iktidar değişiklikleri sonucunda birçok Türk şirketi ve bu şirketlerde çalışan vatandaşlarımız mağdur olmuşlardır.

Bu konuyla ilgili olarak;

1. Anılan ülkelere yönelik Türk dış politikasındaki hızlı değişimin sebepleri nelerdir?
2. Bu konuda ABD ve bazı AB ülkelerinin ülkemiz dış politikalarını etkiledikleri iddiaları doğru mudur?
3. Tunus, Mısır, Libya, Suriye vb. gibi ülkelerde ortaya çıkan halk ayaklanmaları nedeniyle anılan ülkelerdeki işlerini kaybeden vatandaşlarımızın ve Türk şirketlerinin sayıları nasıldır?
4. Halen anılan ülkelerde işlerini sürdüren Türk şirketleri var mıdır? Varsa bulundukları ülkelere göre sayıları nasıldır?
5. Anılan ülkelerde bulunan Türk şirketlerinin ve buralarda çalışan vatandaşlarımızın bulundukları ülkelere yaşadıkları ekonomik ve sosyal sorunların çözümü konusunda Bakanlığınızca şimdiye kadar ne tür tedbirler alınmıştır?
6. Anılan ülkelerde faaliyet gösteren şirket ya da kişilerin maddi zararlarının karşılanması konusunda Bakanlığınızca yürütülen bir çalışma var mıdır?
7. Varsa çalışma ne aşamadadır? Yoksa böyle bir çalışma yapılması sağlanabilir mi? Bakanlığınızın konuya ilişkin görüşü nasıldır?

YANIT:

Kuzey Afrika ve Orta Doğu bölgesi, 2010 Aralık ayından bu yana köklü toplumsal hareketlere ve değişim sürecine sahne olmaktadır. Bu süreçte, bugüne kadar Tunus, Mısır, Libya ve Yemen’de yönetim değişiklikleri meydana gelmiş, diğer bazı bölge ülkelerinde de halkın demokratik taleplerinin karşılanması doğrultusunda adımlar atılmıştır. Suriye’de ise yönetim, halkın meşru taleplerine karşı direnmekte olup, sivil halka karşı şiddet uygulamaktan çekinmemektedir.

Türkiye, sözkonusu sürecin başından beri bölge ülkelerinde yaşayan halkların meşru ve demokratik taleplerinin karşılanması gerektiğini savunmuş ve bölge halklarının yanında yer almıştır. Türkiye, bu çerçevede, ilgili ülkelerin yönetimlerine, halklarının meşru talepleri doğrultusunda gerekli siyasi ve ekonomik reformları gerçekleştirmelerini ve kaçınılmaz olan dönüşüm sürecini sahiplenerek öncülüğünü üstlenmelerini telkin etmiştir.

Türkiye, ayrıca, reform konusunda samimi olan ülkelerle bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunmaya ve reform sürecinde gerekli her türlü desteği vermeye hazır olduğunu da ifade etmiştir.

Türkiye'nin bu yöndeki tutum ve politikası devam etmektedir. Ülkemizin bu tutumu, insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü gibi evrensel değerlere bağlılığımıza, bölge halkları ile olan yakın bağlarımıza ve ülkemizin siyasi ve ekonomik çıkarlarına dayanmaktadır. Bu çerçevede, konuya ilişkin tutum ve politikalarımızın başka ülkelerin etkisi altında belirlenmesi sözkonusu değildir.

Diğer taraftan, Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkelerinde meydana gelen halk hareketlerinin vatandaşlarımızın bu ülkelerdeki mevcudiyeti ve çalışma durumları üzerindeki etkilerine dair bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Tunus'ta yaşanan iç karışıklıklar sonrasında bu ülkeden 333 Türk vatandaşının tahliyesi gerçekleştirilmiştir. Kısa zaman içerisinde ülkede olayların yatışmasının ardından Türk vatandaşları ve işçilerimiz Tunus'a geri dönmüşlerdir. Sözkonusu olaylar nedeniyle, Tunus'ta faaliyet gösteren Türk şirketleri Tunus'taki işlerini geçici olarak bırakmış olmakla birlikte, hâlihazırda nihai olarak işlerini terk etmek durumunda kalan bir Türk şirketi bulunmamaktadır. Halihazırda Tunus'ta 28 şirket faaliyet göstermektedir.

Ekonomi Bakanlığımız bünyesinde 2011 yılı Ocak ayında, Tunus için bir "Kriz Masası" kurulmuştur. Kriz Masası tarafından yürütülen çalışmalar çerçevesinde Tunus Kriz Masası'na 24 başvuru yapılmıştır. Başvurularda, alacakların tahsil edilememesi, uğranılan zararın tazmini, gümrüklerde yaşanan sıkıntılar ve güvenlik sorunları ağırlık kazanmıştır. Olayların kısa sürede yatışmış olması ve yürütülen çalışmalar sonucunda sözkonusu problemler büyük ölçüde çözüme kavuşmuştur.

Libya'daki devrim sırasında yaşanan olaylar sebebiyle ülkemize geri dönmek zorunda kalan Türk işçilerin sayısının 25.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir. Devrim sırasında, Libyalıların kurdukları şirketler dâhil, tüm yerli ve yabancı firmalar faaliyetlerini durdurmak zorunda kalmıştır. Devrimin ardından, aralarında TPAO'nun da bulunduğu birçok uluslararası petrol şirketi faaliyetlerine başlamak üzere Libya'ya dönmüşlerdir. Müteahhitlik sektöründeki yerli ve yabancı firmaların dönüşlerinde ise halen sıkıntılar yaşanmaktadır. Bununla birlikte, hâlihazırda, iki müteahhitlik firmamız faaliyetlerine kısmen başlamıştır. Müteahhitlik firmalarımızın Libya'daki projelerine başlamalarına yönelik Libya makamlarıyla başlatılan görüşmeler devam etmekte olup, 7 Temmuz 2012 tarihinde yapılmış olan Ulusal Kongre seçimleri sonrasında ortaya çıkacak duruma göre bu alanda somut gelişmeler kaydedilmesi beklenmektedir.

Mısır'da işlerini bırakmak veya ülkemize geri dönmek zorunda kalan Türk işçilerinin sayısı tam olarak bilinmemektedir. Bununla birlikte, Mısır'daki Türk şirketlerinin ağırlıklı olarak Mısırlı işçi çalıştırmaları neticesinde bu ülkede mağdur durumda bulunan işçi vatandaşlarımızın sayısının fazla olmadığı düşünülmektedir.

Mısır'da fiilen üretim yapan % 100 Türk sermayeli ve/veya ortak hisseli yatırımların sayısı 100'e yakındır. Mısır'daki halk hareketleri sonrasında ülkede baş gösteren güvenlik sorunları nedeniyle, bazı firmalarımız faaliyetlerini geçici olarak durdurmuşlardır. Halihazırda bunların büyük çoğunluğu yeniden faaliyete geçmiş durumdadır. Öte yandan,

Turkish Egyptian Textile Co. (TETCO) isimli firmamıza ait fabrika, geçtiğimiz haftalarda yaşanan işçi olayları nedeniyle halen kapalı bulunmaktadır.

Suriye'de işçi statüsünde çalışan vatandaşlarımızın sayısı hakkında kesin bir rakam bulunmamaktadır. Zira, yatırımcı firmalarımız Türkiye'den montaj, teknik servis vb. gibi işlerde çalıştırmak üzere kısa dönemli vasıflı elemanlar getirmektedir. Bu kişiler işlerin tamamlanmasını müteakip Türkiye'ye geri dönmektedir. Suriye'deki son gelişmelerden sonra can güvenliği riskinin artmasıyla birlikte işçi statüsünde Suriye'de bulunan vatandaşlarımızın tamamı Türkiye'ye dönmüştür.

Türkiye'nin Suriye'deki yatırımlarının 500 milyon Dolar civarında olduğu tahmin edilmektedir. Ancak, yaşanan son gelişmeler neticesinde, Suriye'de yatırımları bulunan vatandaşlarımız tüm faaliyetlerine son vermiş ve tesislerini terk etmek durumunda kalmışlardır. Sadece Türkler değil, maddi imkanları olan ve dış bağlantıları bulunan Suriyeli işadamlarının büyük çoğunluğu da işyerlerini kapatarak ülkeden ayrılmışlardır.

Öte yandan, Suriye'deki gelişmelerin vatandaşlarımız üzerindeki olumsuz etkilerinin asgari düzeyde tutulması için her türlü çaba sarfedilmektedir. Bu çerçevede, özellikle nakliyecilerimizin Körfez ve diğer Orta Doğu ülkelerine yönelik mal taşımacılığında karşılaştıkları sorunun aşılması ve Suriye'ye alternatif bir güzergah oluşturulması için gerekli girişimlerde bulunulmuştur. Nitekim, 23 Nisan 2012 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ve Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Ro-Ro ve Karayolu Transit Taşımacılığına İlişkin İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı" sayesinde sözkonusu alternatif güzergah oluşturulmuştur.

Ayrıca, 12 Mart 2012 tarihinde yürürlüğe konan 2012/2941 sayılı "Doğal Afetler ve Olağanüstü Politik Risk Nedeniyle Meydana Gelen Mücbir Sebeplere İstinaden 6111 Sayılı Kanunda Yer Alan Taksit Sürelerinin Yeniden Belirlenmesine İlişkin Karar" uyarınca Ekonomi Bakanlığımız Libya ve Suriye'yi 2011 yılında meydana gelen olaylar nedeniyle, politik riskin gerçekleştiği ülkeler olarak tespit etmiş ve bu çerçevede anılan ülkelere faaliyette bulunan vergi mükelleflerinin ülkemizdeki alacaklı tüm idarelere ödemeleri gereken taksitler yeniden yapılandırılmıştır.